

BYMBE

Bringing Young Mothers back to education

BYMBE PARAMOS VADOVO

106

PRIEDAS

Erasmus+: KA2 – Cooperation for Innovation and the Exchange
of Good Practices – Strategic Partnerships for adult education
[Agreement N° 2017-1-AT01-KA204-035007]

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

BYMBE

Bringing Young Mothers back to education

BYMBE PARAMOS VADOVO 106

PRIEDAS

Erasmus+: KA2 – Bendradarbiavimas inovacijų ir dalijimosi
gerąja patirtimi tikslais – Strateginės partnerystės suaugusiųjų švietimo srityje

[Sutarties Nr. 2017-1-AT01-KA204-035007]

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“

Informacija apie projekt

Projekto pavadinimas	Jaunų mamų gražinimas į mokymąsi
Projekto akronimas:	BYMBE
Projekto numeris:	Nr. 2017-1-AT01-KA204-035007
Pareiškėjas (Projekto koordinatorius)	Frauen imBrennpunkt, Austrija
Projekto partneriai	CESIE, Italija Bimec Ltd., Bulgarija Socialinių inovacijų fondas, Lietuva Exchange House International, Airija Magenta Consultería Projects S.L.U., Ispanija

Informacija apie dokument

Pavadinimas:	BYMBE PARAMOS VADOVO priedas
Autoriai:	Visi partneriai
Versija:	2.0
Data:	04.09.2019

Turiny

INFORMACIJA APIE PROJEKTĄ	1
INFORMACIJA APIE DOKUMENTĄ	1
1. ĮVADAS	3
2. BYMBE PARAMOS VADOVO TIKSLAI	3
3. GRĮŽTAMASIS RYŠYS APIE IO6 PARAMOS VADOVE PATEIKTUS METODUS - PARTNERIŲ INDĖLIS	4
3.1. PATIRTIS	4
3.1.1. Patirtis iš Austrijos.....	4
3.1.2. Patirtis iš Bulgarijos.....	4
3.1.3. Patirtis iš Airijos.....	5
3.1.4. Patirtis iš Italijos.....	5
3.1.5. Patirtis iš Lietuvos	5
3.1.6. Patirtis iš Ispanijos.....	6
3.2. IŠŠŪKIAI, REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI METODŲ TOBULINIMUI	7
3.3. IŠVADOS	26
3.3.1. Projekto partneris iš Austrijos	26
3.3.2. Projekto partneris iš Bulgarijos	27
3.3.3. Projekto partneris iš Airijos	27
3.3.4. Projekto partneris iš Italijos.....	27
3.3.5. Projekto partneris iš Lietuvos	27
3.3.6. Projekto partneris iš Ispanijos	27

1. vadas

BYMBE partnerystė suburta siekiant paskatinti jaunų NEETS (niekur nesimokančių ir nedirbančių) mamų profesinę įtrauktį, tiksliau, projekto veiklos orientuotos į jaunas motinas, kurioms gresia iškritimas iš švietimo sistemos (ar iškritusioms iš jos) siekiant didinti jų motyvaciją grįžti į studijas ir įgyti kvalifikaciją. Taip pat teikiant joms paramos paslaugas (įskaitant profesinį orientavimą, motyvacijos stiprinimą ir bendrųjų gebėjimų lavinimą) skatinant jas tęsti mokymąsi ir įgyti kvalifikaciją.

Net jei jaunos motinos suvokia būtinybę įgyti profesinį mokymą, šiam tikslui pasiekti joms reikės specialios paramos; taip pat svarbu išmokti planuoti savo žingsnius bei tinkamai pasirinkti profesiją. Svarbu suburti patikimus paramos tinklus, siekiant užtikrinti, kad jaunos mamos reikiamu momentu gautų palaikymą bei sėkmingiau siektų savo tikslų. Tai reiškia ne tik vaikų priežiūros organizavimą, bet ir žinias kuriant savo pagalbos tinklus, svarbius nusivylimo ar streso atvejais arba tais atvejais, kai jaunoms mamoms gali pritrūkti tam tikrų įgūdžių, kurių jos neįgijo besimokydamos mokykloje ar savo socialinėje aplinkoje.

IO4, IO5 ir IO6 sudaro holistinį leidinių paketą, pritaikytą šiems specialioms jaunų motinų poreikiams, siekiant jas įtraukti, įgalinti ir motyvuoti tęsti ar grįžti mokytis ir išvengti iškritimo.

Šis dokumentas yra BYMBE Paramos vadovo (IO6) priedas. IO6 leidinyje pateikiami būtini įrankiai ir mechanizmai, taip pat rekomenduojamos intervencijos kryptys, siekiant motyvuoti jaunas motinas, jau grįžusias į švietimo sistemą, laikytis savo pasirinkimo.

BYMBE Paramos vadove (IO6) aprašytos veiklos buvo taikomos bandomųjų projekto užsiėmimų, skirtų jaunoms mamoms, metu. Pilotiniai mokymai vyko visose projekto partnerių šalyse. Pilotinių užsiėmimų patirtis ir rezultatai aprašyti šiame priede. Apibendrinama įvairi patirtis: individualių konsultacijų, pagalbos krizinių situacijų atvejais ir parama ieškant darbo.

Be to, žemiau pateikiami atsiliepimai, kuriuos gavome pravedus konsultavimo sesijas (individualiai ir grupėje) jaunoms motinoms. Šiame dokumente taip pat pateikiamos rekomendacijos, kaip pritaikyti/adaptuoti kai kurias veiklas, siekiant padėti jaunoms motinoms grįžti į švietimo sistemą ir jas palaikyti, kad būtų išvengta mokyklos nebaigimo atvejų.

2. BYMBE PARAMOS VADOVO tikslai

Nors jaunos mamos šiame mokymų etape jau sugeba atpažinti savo tikslus bei imtis reikiamų priemonių jiems pasiekti, vis tiek gali susidurti su krizėmis ir situacijomis, kai atsiranda noras pasitraukti iš savo kelionės atgal į mokslus. Taigi, joms svarbu žinoti metodus ir taktikas, leidžiančius įveikti stresines situacijas, pasirinkti tinkamas nuostatas ir atitinkamai elgtis, atsižvelgiant į pasekmes, kurios gali kilti dėl jų veiksmų, turinčių įtakos jų gyvenimui, bei svarbu padėti joms priimti pagrįstus sprendimus.

Šis paramos vadovas skirtas suteikti jaunoms mamoms išteklius ir metodus, siekiant jas įgalinti ir pastiprinti jų kelionėje atgal į mokslą. Paramos vadove pateiktos tokios veiklos kaip: individualūs konsultavimo užsiėmimai su kiekviena iš dalyvių, siekiant kalbėti apie jų problemas ir situaciją; motinystės vaidmens stiprinimas atliekant įvairias veiklas kartu su vaikais; arba bendraamžių paramos grupių kūrimas, kad motinos galėtų viena kitą palaikyti sunkumų metu.

Bandomieji užsiėmimai jaunoms mamoms vyko pagal veiklas, aprašytas projekto sukurtuose leidiniuose, kuriuos galima rasti <https://bymbe.eu/results/>. Kiekvienas projekto partneris pasirinko tas veiklas, kurios, jų manymu, buvo tinkamiausios jaunoms motinoms, su kuriomis jie dirbo, nes ne visi užsiėmimai tinkami visoms dalyvėms.

3. Grįžtamasis ryšys apie IO6 paramos vadovė pateiktus metodus - partnerių indėlis

Visi partneriai išbandė metodus ir pasidalino savo patirtimi. Šiame skyriuje pateikti konsultantų, socialinių darbuotojų, suaugusių švietėjų atsiliepimai dirbant su jaunomis mamomis projekto metu ir naudojant šiuos metodus. Čia taip pat pateikiami pasiūlymai metodų tobulinimui.

3.1. Patirtis

3.1.1. PATIRTIS IŠ AUSTRIJOS:

Austrijoje BYMBE Paramos vadovas (IO6) buvo išbandytas 7 jaunų motinų grupėje: pravesta 17 individualių sesijų ir 1 seminaras. Buvo naudojamos šios metodikos: individualus konsultavimas, motinos ir vaiko veikla, intervencija krizės atveju, CV, motyvacinių laiškų parengimas ir pasiruošimas darbo pokalbiui.

Priklausomai nuo metodikos, konsultantai naudojo skirtingas veiklas: palaikomieji užsiėmimai, *Mano dabartinė situacija*, teikė rekomendacijas. Krizių intervencijos atvejais, buvo taikomos įvairios užduotys, tokias kaip: Studijų nutraukimo pliusų ir minusų analizė; distreso kontrolė; *Mano ateitis*. Veiklose, skirtose motinos ir vaiko ryšio stiprinimui, buvo naudojamas teigiamas pastiprinimas.

Konsultantams patiko užsiėmimų šablonai, ypač skirti gero CV sukūrimui. Intervencijos metodus teigiamai įvertino tiek konsultantai, tiek ir jaunos mamos. Konsultantai paminėjo, kad šiuos metodus lengva naudoti ir jie yra veiksmingi. Specialistai taip pat išsakė, kad įgijo priemonių, kurias naudodami iš tikrųjų gali tinkamai padėti jaunoms motinoms, pasiūlant joms įvairiapusišką veiklą, papildančią jų darbą.

Projekto dalyvėms jaunoms motinoms patiko struktūruota parama, kuri buvo suteikta naudojant šiuos metodus. Dalyvės pasitikėjo konsultantais ir buvo atviros motinos ir vaiko ryšio stiprinimo veiklose. Jos pasakojo, kad buvo nustebusios, jog, galvodamos apie studijų atsisakymą, pradėjo galvoti apie savo ateitį ir priėmė sprendimą pasilikti. Dalyvės minėjo, kad anksčiau, kai viskas pasidarydavo per daug sudėtinga, jos dažniausiai būdavo linkusios sustoti ir nemokėjo tinkamai spręsti problemų ir priimti iššūkių; tačiau šiuo atveju, jos galėjo tai pakeisti.

3.1.2. PATIRTIS IŠ BULGARIJOS

Bulgarijoje šis BYMBE Paramos vadovas buvo bandomas su 8 dalyvėmis 24-iose sesijose. Apskritai iš socialinių darbuotojų gauti atsiliepimai apie BYMBE Paramos vadovą buvo labai teigiami. Jie pabrėžė, kad tai buvo nuoseklus tikslų, pasiektų įgyvendinant IO4 - BYMBE Orientavimo vadovą ir IO5 - BYMBE Įgalinimo vadovą, įgyvendinimas, ir kad darbas naudojant BYMBE Paramos vadovą sustiprino ankstesnius rezultatus.

Jaunų motinų parama Bulgarijoje prasidėjo dar prieš tai, kol buvo parengtas IO6 - BYMBE Paramos vadovas. Tai iš tikrųjų prasidėjo iškart po IO5 - BYMBE Įgalinimo vadovo išbandymo, kai socialiniai darbuotojai pradėjo teikti pagalbą mergaitėms įstoti į mokyklą.

Tai buvo sunkus procesas dėl biurokratinių kliūčių, su kuriomis susidūrė. Nuo to laiko jaunos motinos sulaukė nuolatinės socialinių darbuotojų paramos.

Pagrindinės išbandytos BYMBE Paramos vadovo metodikos buvo šios:

- INDIVIDUALIOS KONSULTAVIMO SESIJOS
- VEIKLA MOTINA-VAIKAS
- Tėvų vaidmuo
- DISTRESO KONTROLĖ
- Studijų nutraukimo plusų ir minusų analizė
- Kai kurie „BENDRAAMŽIŲ PARAMOS“ užsiėmimai.

Tačiau Bulgarijoje nebuvo vykdoma veikla, susijusi su darbo paieškos mokymu, nes nei viena iš dalyvių tuo metu neieškojo darbo, nes mokėsi.

3.1.3. PATIRTIS IŠ AIRIJOS

Trys jaunos motinos dalyvavo įgyvendinant IO6 - BYMBE Paramos paketą.

Pilotinius užsiėmimus vedė apmokyti konsultantai. Kartu su jaunoms motinoms buvo atlikos šios užduotys ir veiklos: 1 „Individualus konsultavimas“, 2 „Mano dabartinė situacija“ ir 3 „Atlikime namų darbus!“. Pradiniuose etapuose buvo siekiama išsiaiškinti dalyvių situaciją, siekiant padėti joms įveikti iššūkius, susijusius su jų problemomis. Taip pat buvo aptartos veiklos, kurias jos galėtų atlikti su savo vaikais.

3.1.4. PATIRTIS IŠ ITALIJOS

Italijoje IO6 - BYMBE Paramos vadovas buvo išbandytas su jaunų motinų, turinčių migrantų patirtį, grupe. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas darbo paieškai, asmeninių įgūdžių nustatymui ir pagrindinio ar tolesnio profesinio išsilavinimo poreikio įvertinimui. Taip pat dėmesys buvo skiriamas paramai dalyviams ieškant pagalbos paslaugų, kurių jiems labiausiai reikėjo.

Žvelgiant iš šios perspektyvos, į pilotinimo veiklas vis dar buvo įtraukta „SymfoS“ metodika iš IO4 - BYMBE Orientavimo vadovo, kad jaunos motinos galėtų pačios įvertinti savo situaciją ir rasti sprendimus, savo tikslų pasiekimui.

Darbo paieška yra pasitikėjimą mažinanti situacija, ypač žmonėms, turintiems žemą išsilavinimą. Konsultantų tikslas buvo padidinti jaunų motinų pasitikėjimą savimi ir savivertę bei suteikti joms aiškesnę kryptį ir motyvaciją. Šiuo tikslu bandomosiose projekto veiklose Italijoje IO6 - BYMBE Paramos vadovas buvo integruotas su IO5 - BYMBE Įgalinimo vadovu, todėl į bandomuosius užsiėmimus buvo įtrauktas pratimas „*Kaip jūs save vertinate?*“ ir užduotis „*Ką aš manau?*“ iš BYMBE Įgalinimo vadovo ir „Darbo orientavimo veikla“ iš BYMBE Paramos vadovo.

Be to, partneris iš Italijos nusprendė toliau vykdyti veiklą, kuri yra jų organizacijos patirties dalis, todėl BYMBE požiūris buvo integruotas su kitais metodais, išplėtotus kitų projektų metu, tokių kaip: LION, DISCO ir EPODS (<http://www.secondchanceeducation.eu/>), kurių tikslas - pagerinti jaunų žmonių įsidarbinimo įgūdžius.

3.1.5. PATIRTIS IŠ LIETUVOS

IO6 – BYMBE Paramos vadovas buvo taikytas Lietuvoje dirbant su jaunomis mamomis individualių sesijų metu.

Naudoti metodai:

- Individualios konsultavimo sesijos, siekiant teikti paramą jaunoms mamoms; sukuriant joms erdvę, kurioje jos galėtų apmąstyti savo abejones, baimes ir poreikius, susijusius su švietimu ir darbo galimybėmis.

- Į tikslus orientuota metodika, nes buvo svarbu toliau dirbti nustatant tikslus, susijusius su mokymusi ir užimtumu.
- Teigiamo pastiprinimo būdai, kurie buvo naudingi atpažįstant laimėjimus ir stiprinant dalyvių pasitikėjimą savimi bei jų motyvaciją.

Naudotos užduotys, atsižvelgiant į kiekvienos dalyvės poreikius ir situaciją:

- “Problemos įvertinimas”.
- “Mano dabartinė situacija”.
- “Aš norėčiau...”
- Distreso kontrolė
- “Mano ateitis”
- Gyvenimo aprašymo ir motyvacinio laiško parengimas; pasirengimas pokalbiui dėl darbo.
- Užduotys, skirtos pasitikėjimo savimi stiprinimui, tokios kaip: „Pozityvus mąstymas“; „Kaip galėtum pakeisti savo gyvenimą?“
- Užduotys emocinio intelekto ugdymo tema: emocinio intelekto aspektų teorinis pristatymas ir savęs vertinimas atitinkamai, ir norimų tobulinti sričių nustatymas.

3.1.6. PATIRTIS IŠ ISPANIJOS

IO6 - BYMBE Paramos vadovo išbandymas buvo atliekamas su 10 jaunų motinų 6-iose sesijose. Įgyvendinant šią veiklą buvo atliekamos užduotys/veiklos:

- Analysing pros and cons, Control of distress and My future self (Crisis intervention)
- Labour Guidance: CV, Cover Letter and Job Interview; and Profile in social networks: My profile (Support in the search for employment)
- Individualus konsultavimas, *Mano dabartinė padėtis* ir *Tėvų vaidmenuo* (Paramos veiklos).
- *Pliusų ir minusų analizė*, *Streso kontrolė* ir *Mano ateitis* (Krizės intervencijos veiklos)
- Darbo paieškos mokymas: CV, motyvacinis laiškas ir darbo pokalbis; ir profilis socialiniuose tinkluose: Mano profilis (palaikymas ieškant darbo)

Įgyvendinimas buvo tikrai sėkmingas, nes veikla buvo orientuota į darbo paieškas, savigarbos didinimą ir jaunų motinų ateities gerinimą, mokant jas ieškoti darbo.

Konsultantai buvo labai patenkinti BYMBE Paramos paketo pateikta medžiaga, nes, jų manymu, užduotys buvo tinkamos ir naudingos. Ši metodinė medžiagos palengvino jų darbą, nes joje buvo įvairių užduočių, o jaunos motinos jas gerai suprato, o tai lėmė aktyvų dalyvavimą ir geresnį laiko valdymą, nes konsultantai nepraleido daug laiko aiškindami, kaip turi būti vykdoma veikla.

Dalyviams patiko užsiėmimai, sustiprėjo jų savimonė ir kontrolės jausmas, o ryžtas susirasti darbą nusistovėjo įgyvendinant BYMBE Paramos veiklas. Užsiėmimai juos motyvavo, nes buvo naudingi, užduotys tinkamos ir lengvai suprantamos bei atliekamos.

3.2. Iššūkiai, rekomendacijos ir pasiūlymai metodų tobulinimui

Partneriai intensyviai dirbo su metodais. Lentelėje išskirti iššūkiai, pasiūlymai ir galimi patobulinimai:

UŽDUOTIES PAVADINIMAS/METODAS			
	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Individualios konsultacijos	<p>Ispanijos partneris pakomentavo, jog iš pradžių jaunoms mamoms buvo šiek tiek sudėtinga pasitikėti savimi ir atsiverti, tačiau po kurio laiko jos sėkmingai įsitraukė į visas veiklas. Tokią pat pastabą išsakė ir Airijos partneris.</p> <p>Bulgarijos partneris teigė, jog iššūkis, kurį reikia įveikti, yra jaunų mamų gyvenimo aplinkybės, trukdančios šioms moterims sėkmingai mokytis mokykloje bei išankstinis mokytojų ir mokyklos vadovų nusistatymas apie jaunas mamas.</p> <p>Austrijos partneris teigė, jog kalbėdamas apie savo situaciją, jaunos mamos buvo labai emocionalios: buvo gana sunku jas nuraminti ir parodyti joms, kad apie savo problemas galima kalbėti ramiau – ne taip emocionali.</p> <p>Italijos partneris išsakė pastabas apie tai, kad jaunos mamos ne visada galėdavo atvykti į individualius susitikimus – net tais atvejais, kai susitikimai būdavo suplanuoti iš anksto.</p>	<p>Ispanijos partneris konsultantams patarė neskubinti dalyvių ir duoti joms pakankamai laiko; neversti jaunų mamų kalbėti per prievartą, kad jos nejaustų grėsmės. Dar viena partnerių rekomendacija specialistams – duoti užuominą tolimesniam pokalbiui, užduodant atvirus klausimus, į kuriuos dalyvės galėtų atsakyti atviriau.</p> <p>Bulgarijos partneris rekomendavo palaukti, kol jaunos mamos pasiūlys savo sprendimus bei padėti joms spręsti iškilusius klausimus, kad jaunos moterys padarytų savas išvadas, užuot siūlius iš anksto paruoštus sprendimus, kurie jaunoms mamoms yra nepriimtini.</p> <p>Airijos partnerio nuomone, individualios konsultacijos yra gera įžanginė veikla.</p> <p>Lietuvos partneris pabrėžė, jog svarbu, kad specialistai turėtų konsultavimo įgūdžių.</p> <p>Austrijos konsultantai paminėjo, kad jaunoms mamoms yra labai svarbu, jog jų atžalos lankytų vaikų dienos centrą, kad jaunos mamos tuo metu galėtų netrukdomai dirbti ir</p>	<p>Lietuvos partneris pasiūlė sutelkti dėmesį į temas, parinktas atsižvelgiant į dalyvių poreikius ir situaciją.</p> <p>Pamatę, kad jaunos mamos yra nedėmesingos ar pernelyg emocionalios, Austrijos partneriai į programą įtraukė kvėpavimo ir tempimo pratimus.</p>

		<p>nesiblaškytų.</p> <p>Italijos partneris pateikė tokius pasiūlymus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • susitikimų tikslą reikėtų paaiškinti paramos teikimo pradžioje; • susitikimo pabaigoje reikėtų sudaryti veiksmų planą, skirtą kiekvienai jaunai mamai, kuriame būtų pateikta informacija apie kitą susitikimą. • reikėtų išsiųsti žinutes arba paskambinti jaunoms mamoms, siekiant užtikrinti, kad jos tikrai lanko užsiėmimus grupėse arba individualius užsiėmimus. • Susitikimus reikėtų planuoti prieš/po užsiėmimų grupėse. 	
<p>Užduotis „Mano dabartinė situacija“</p>	<p>Airijos partneris teigė, jog ši veikla vyko sklandžiai. Konsultantai iš Austrijos paminėjo, kad jaunoms mamoms buvo lengviau atlikti užduotį, kai klausimynai buvo suskirstyti į mažesnes dalis. Tokiu būdu jaunos moterys galėjo atsakyti į klausimus vieną po kito ir joms nereikėjo skaityti pernelyg ilgų tekstų.</p> <p>Ispanijos partneriui ši veikla nekėlė jokių iššūkių. Italijos partneris šios veiklos nevykdė, nes kai kurioms jaunoms mamoms buvo neįmanoma savo atsakymus pateikti raštu.</p>	<p>Lietuvos partneriai teigė, jog šią veiklą naudinga atlikti kartu su kitomis panašiomis veiklomis iš IO4 – „BYMBE Orientavimo vadovo“ ir „IO5 – „BYMBE Įgalinimo vadovo.“ Partneriai pakomentavo, kad klausimai yra naudingi, nes gali padėti dalyvėms išanalizuoti įvairius jų gyvenimo aspektus.</p> <p>Airijos partnerio teigimu, dirbdamas su jaunomis moterimis konsultantas galėtų rengti ilgesnius užsiėmimus, o jei to padaryti neįmanoma – praveisti keletą papildomų užsiėmimų.</p> <p>Austrijos partneris mano, kad būtų lengviau, jei</p>	<p>Austrijos partneris pasiūlė užsiėmimo šabloną padalinti į juosteles ir užduoti klausimus vieną po kito.</p> <p>Italijos partneris pasiūlė šią veiklą sujungti su IO4 – BYMBE Orientavimo vadovo mokymo modulių užduotimi nr. 8: „Jaunos motinos iššūkiai ir galimybės.“</p> <p>Informaciją taip pat galima gauti naudojantis „SymfoS“ metodika.</p>

		<p>klausimai jaunoms mamoms būtų pateikiami vienas po kito, o veiklos pabaigoje būtų galima apibendrinti atsakymus ir padaryti išvadas.</p> <p>Ispanijos partneris rekomendavo apibendrinti viską, ką dalyvės pasakė veiklos pabaigoje, kad jos turėtų trumpą ir aiškią savo situacijos santrauką.</p>	
--	--	--	--

VEIKLOS MOTINAI IR VAIKUI

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Užduotis „Atlikime namų darbus!“	<p>Kai kurios jaunos mamos, dalyvavusios pilotiniuose mokymuose Airijoje, bijojo, kad dėl savo patirties, kurią turėjo mokykloje, negalės padėti savo vaikams; kai kurios jaunos moterys teigė, kad jaučia, jog gali nuvilti savo atžalas.</p> <p>Italijos partneris pabrėžė, jog ši veikla gali sutrikdyti šeimos kasdienybę ir dienvakarę. Labai tikėtina, kad jaunos mamos šia veikla užsiims tik tada, kai abu tėvai įsipareigos pakeisti savo auklėjimo įpročius ir šeimoje atsiradusių darbų pasidalijimas.</p>	<p>Airijos partneris rekomendavo (jei tai įmanoma) palaikyti jaunas mamas užsiėmimų metu arba bent jau padėti joms pasiruošti.</p> <p>Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.</p>	<p>Italijos partneris pasiūlė šią veiklą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.</p>
Užduotis „Skaitymas, klausymas ir piešimas“	<p>Airijos partneriai rekomendavo naudoti paprastas apsakymų knygas ir piešinius. Taip pat partneriai mano, kad piešimas ranka yra naudinga veikla. Jaunos mamos teigė, jog norėtų sulaukti pagalbos renkantis užsiėmimus.</p> <p>Italijos partneris pabrėžė,</p>	<p>Bulgarijos partneris išsakė savo pastebėjimus apie tai, kad ši užduotis yra geras būdas didinti jaunų mamų informuotumą apie tai, jog bendra mamos ir vaiko veikla yra labai svarbi vaiko raidos dalis.</p> <p>Airijos partneris pabrėžė, jog labai svarbu padėti jaunoms mamoms išsirinkti</p>	<p>Bulgarijos partneris pasiūlė naudoti „minčių lietaus“ metodą: leisti merginoms pačioms sugalvoti būdus, kaip bendras veiklas su vaikais integruoti į savo mokymosi procesą.</p> <p>Italijos partneris pasiūlė šią veiklą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas</p>

	<p>jog šios veiklos sėkmė priklauso nuo vaikų elgesio. Labai tikėtina, kad jaunos mamos šia veikla užsiims tik tada, kai abu tėvai įsipareigos pakeisti savo auklėjimo įpročius ir šeimoje atsiras darbų pasidalijimas.</p>	<p>tinkamą mokymo medžiagą. Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.</p>	<p>jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.</p>
<p>Užduotis „Pastatykite mokymosi sieną“</p>	<p>Airijos partneris paaiškino, kad mokymosi sienos metodas buvo aptartas su jaunomis mamomis, kurios šią užduotį įvertino kaip nuostabią idėją. Dirbant su vaikais buvo siūloma naudoti skirtingas spalvas ir tekstūras, siekiant paskatinti vaikus taip pat naudotis šiomis priemonėmis. Vertinant užduotį iš vizualinės perspektyvos, spalvos ir tekstūros buvo suderintos su skirtingais mokymosi stiliais, aprašytais IO3 – Metodų, skirtų motyvuoti niekur nedirbančias ir nesimokančias (NEET) jaunas mamas, rinkinyje. Bulgarijos partneris teigė, jog pritaikyti šią užduotį Bulgarijoje būtų sudėtinga dėl šalyje vyraujančių gyvenimo sąlygų ir daugiavaikių jaunų mamų šeimų.</p>	<p>Airijos partnerio nuomone, mokymosi sienos metodas galėtų būti labiau vizualinis: jei taip būtų, šis metodas būtų puiki ir labai veiksminga mokymosi priemonė. Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.</p>	<p>Airijos partneris užduotį apibūdino kaip naudingą mokymosi priemonę. Italijos partneris pasiūlė šią veiklą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.</p>

TĖVŲ VAIDMENYS

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
<p>Užduotis „Įsipareigojimai“</p>	<p>Ispanijos partneris paaiškino, kad jaunos mamos teigė, jog negali vykdyti kai kurių savo</p>	<p>Ispanijos partneris visiems rekomendavo nepamiršti, kad jaunų mamų situacijos yra skirtingos.</p>	<p>Bulgarijos partnerio nuomone, ši veikla gali būti naudojama kaip papildoma priemonė motyvuoti</p>

	įsipareigojimų, nes joms trūksta paramos vaikų priežiūros srityje. Italijos partneris pabrėžė, jog atidus kitų tėvų analizavimas ir didesni tėvų lūkesčiai jaunoms mamoms gali sukelti nerimą ir norą lygintis su kitomis mamomis.	Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.	jaunas mamos tęsti mokslus. Italijos partneris įtraukė šią veiklą į sąrašą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.
--	--	--	---

TEIGIAMAS MAMOS IR VAIKO PASKATINIMAS

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Užduotis „Veiksmas/ Apdovanojimas“	Austrijos partneris paaiškino, kad konsultantas sutartį tarp mamos ir vaiko pakeitė į sutartį tarp mamos ir konsultanto. Šio metodo rezultatai buvo labai geri. Italijos partneris teigė, jog ši veikla gali sutrikdyti šeimos kasdienybę ir dienotvarkę. Labai tikėtina, kad jaunos mamos šia veikla užsiims tik tada, kai abu tėvai įsipareigos pakeisti savo auklėjimo įpročius.	Austrijos partneris paaiškino, kad konsultantas sutartį tarp mamos ir vaiko pakeitė į sutartį tarp mamos ir konsultanto. Šio metodo rezultatai buvo labai geri. Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.	Austrijos partneris rekomendavo naudoti sutartį mamoms. Italijos partneris įtraukė šią veiklą į sąrašą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.

BENDRA PARAMOS GRUPĖ

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Užduotis „Nerimą keliantis žodis“	Bulgarijos partneris svarstė, kad dar kartą suburti merginas į grupes yra iššūkis. Italijos partneris pakomentavo, kad jaunoms mamoms nėra lengva pačioms sugalvoti žodžius.	Italijos partneris rekomendavo šią užduotį atlikti tada, kai jaunos mamos jaus, kad gali nevaržomai bendrauti su savo fasilitatoriais ir grupės draugėmis bei nebijoti kritikos.	

Užduotis „Laisvalaikis“	Bulgarijos partneris svarstė, kad dar kartą suburti merginas į grupes yra iššūkis. Italijos partneris teigė, jog ši veikla gali sutrikdyti šeimos kasdienybę ir dienvartę. Labai tikėtina, kad jaunos mamos šia veikla užsiims tik tada, kai abu tėvai įsipareigos pakeisti savo auklėjimo įpročius.	Italijos partneris teigė, jog šį užsiėmimą galima įtraukti į mokymo veiklas, susijusias su pozityvia tėvyste ir skirtas abiems tėvams. Šias mokymo veiklas turi lankyti abu tėvai.	Bulgarijos partneriai šią veiklą pritaikė individualių konsultacijų metu ir dirbo su jaunomis mamomis, norėdami joms pabrėžti poilsio ir laisvalaikio svarbą. Italijos partneris įtraukė šią veiklą į sąrašą kaip vieną iš galimų užduočių, teikiant individualias konsultacijas jaunoms mamoms; konsultacijų metu būtų galima skirti daugiau laiko šiam užsiėmimui dirbant santykiu vienas su vienu.
Užduotis „Veikla, kuria norėčiau užsiimti, yra...“	Bulgarijos partneris svarstė, kad dar kartą suburti merginas į grupes yra iššūkis.	Lietuvos partneriai išreiškė mintį, kad šią veiklą būtų naudinga atlikti kartu su kitomis panašiomis veiklomis. Jie taip pat teigė, jog tai buvo naudinga veikla, kuri padėjo dalyvėms geriau suprasti savo poreikius ir interesus.	Lietuvos partneriai pasiūlė šią veiklą vykdyti kaip diskusiją ir pabrėžė, jog šis užsiėmimas taip pat yra gera veikla, kurią galima naudoti individualių užsiėmimų metu.
Užduotis „Atsipalaidavimo pratimai“	Bulgarijos partneris svarstė, kad dar kartą suburti merginas į grupes yra iššūkis.	Italijos partnerių teigimu, šią veiklą būtų galima atlikti mokymų pradžioje arba pabaigoje. Partneriai mano, kad šis užsiėmimas padeda dalyvėms nusiraminti, kai jas užvaldo nerimas ar pyktis.	Bulgarijos partneriai šią užduotį su merginomis atliko individualių užsiėmimų metu. Dalyvės džiaugėsi, kad turėjo galimybę sužinoti, kaip galima atsipalaiduoti.

KITOS UŽDUOTYS/METODAI: KAIP ĮVEIKTI NESĖKMES, SU KURIOMIS VAIKAS/JAUNA MAMA SUSIDURIA MOKYKLOJE; KONSULTAVIMAS...

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Bendri komentarai	Bulgarijos partneriai jaunoms mamoms paaiškino skyriaus „Kaip įveikti nesėkmes, su kuriomis vaikas susiduria mokykloje“ turinį, norėdami suteikti šioms moterims žinių apie tai,		

	<p>kaip reaguoti, jei jų vaikams iškiltų problemų mokykloje, tačiau dar svarbiau partneriams buvo padėti jaunoms mamoms įveikti nesėkmes, su kuriomis mokykloje susiduria jos pačios.</p> <p>Dėl šios priežasties Italijos partneris grįžo prie IO5 vadovo ir pagerino savikontrolės ugdymo mokymosi rezultatus bei stengėsi skatinti jaunų mamų atkaklumą ir pasitikėjimą savimi.</p> <p>Bulgarijos partneriai vykdė veiklą „Mano ateitis“ iš kito šio vadovo skyriaus, kuri, jų nuomone, buvo labai naudinga siekiant sustiprinti jaunų mamų norą tęsti pasirinktus veiksmus.</p>		
<p>Skubi pagalba įvairiose krizinėse situacijose: ar reikėjo padėti jaunoms mamoms, kai jas ištiko krizė?</p>	<p>Bulgarijos partneris paaiškino, jog krizinės situacijos dažniausiai būdavo susijusios su tuo, kad jaunoms mamoms nepavykdavo išspręsti mokymosi užduočių ir atlikti namų darbų. Dalyvėms buvo sunku, todėl konsultantas su jaunomis mamomis turėjo dar kartą aptarti priežastis, kurios iš tikrųjų skatina jas mokytis (motyvuoti jaunas mamas iš naujo) ir stiprinti šių jaunų moterų tikėjimą tuo, kad jos pačios gali įveikti krizines situacijas.</p> <p>Dėl šių priežasčių mokymosi veiklos „Studijų nutraukimo plusai ir minusai“, „Distreso kontrolė“ ir „Mano ateitis“</p>		

Bulgarijos partneriams buvo labai naudingos.

Lietuvos partneris paaiškino, jog kai kurioms dalyvėms buvo svarbu aptarti stresines situacijas bei rasti būdus, kaip jaunos mamos galėtų spręsti tokias situacijas.

Austrijos partneris nurodė, kad visos jaunos mamos susidūrė su tuo pačiu iššūkiu: vaikystėje jos neišmoko jokių būdų, kaip įveikti krizes, todėl vieninteliai jaunoms moterims žinomi sprendimo būdai buvo pabėgti arba nustoti stengtis ką nors daryti.

Paprastai Austrijoje gyvenančioms moterims nėra įprasta eiti į darbą arba mokytis, kol jų vaikai yra dar maži, todėl jaunoms mamoms buvo labai lengva nutraukti studijas. Jaunų moterų krizės buvo susijusios su laiku, švietimu ir vaikų priežiūros institucijomis. Jaunos mamos mums pasakė, jog jos negali ilgiau palikti savo atžalų vaikų priežiūros institucijose, nes tai jiems kenkia – vaikams reikia mamos; be to, vaikų priežiūros paslaugos yra brangios, todėl jaunos moterys mano, kad joms nereikėtų išleisti papildomų pinigų vaiko priežiūrai, jei jos kiek įmanoma ilgiau liktų namuose ir pradėtų profesinį mokymą, kol jų atžalos lanko mokyklą.

Ispanijos partneris

	<p>paiškino, jog labiausiai paplitusi krizė tarp visų jaunų mamų buvo ta, kad jaunoms moterims buvo labai sudėtinga suspėti atlikti namų darbus, kuriuos joms uždavė mokykloje, atlikti savo pareigas namuose bei rūpintis vaikais. Konsultantai turėjo iš naujo motyvuoti jaunas mamas.</p>		
<p>Užduotis „Studijų nutraukimo plusų ir minusų analizė“</p>	<p>Austrijos partneris teigė, jog atsipalaidavimo ir fiziniai pratimai buvo naudojami siekiant padėti jaunoms mamoms nusiraminti po to, kai jos pradėjo emocionaliai kalbėti apie savo problemas. Konsultantas turi būti labai gerai pasirengęs ir užtikrintas tuo, kad moka tinkamai naudoti priemones, skirtas užduoti klausimus ir palaikyti ryšį su jaunomis mamomis, vesti pokalbį bei padėti jaunoms moterims susisteminti studijų nutraukimo plusus ir minusus.</p>	<p>Ispanijos partneris patikslino, jog ši veikla buvo labai naudinga susidūrus su krizinėmis situacijomis: ji jaunoms mamoms suteikė galimybę atrasti dar vieną požiūrį į situaciją, kurio, galbūt, jos neturėjo galimybės pamatyti dėl nerimo ir streso.</p> <p>Austrijos partneris pabrėžė, kad konsultantas turi būti gerai pasirengęs, todėl vertėtų užsirašyti kai kuriuos atsakymus ir padėti dalyvėms susisteminti atsakymus bei plusus ir minusus.</p> <p>Bulgarijos partneriai pridūrė, jog ši veikla buvo labai naudinga: ji suteikė jaunoms mamoms motyvacijos toliau tęsti tai, ką jos pradėjo.</p>	<p>Austrijos partneris konsultantams pasiūlė sukurti šabloną, paremtą žinomais metodais.</p>
<p>Užduotis „Distreso kontrolė“</p>	<p>Lietuvos partneris nurodė, kad kartais dalyvėms buvo per sunku suprasti teorinį pagrindą.</p>	<p>Ispanijos partneris teigė, jog ši veikla buvo labai naudinga: ji suteikė dalyvėms galimybę pagalvoti apie tai, kokios mintys jas aplankė tuomet, kai krizė jau praėjo, ir suprasti, kad daugelis jaunų mamų būtų priėmusios skubotą</p>	<p>Lietuvos partneris pasiūlė pritaikyti šią veiklą, atsižvelgiant į situaciją ir analizei skirtą laiką.</p>

		<p>sprendimą.</p> <p>Lietuvos partneris rekomendavo skirti pakankamai laiko šiai veiklai ir suprantamai bei praktiškai paaiškinti teorinį pagrindą – tai yra labai svarbu norint vykdyti šią veiklą.</p>	
Užduotis „Mano ateitis“	<p>Ispanijos partneris paaiškino, kad iš pradžių kai kurioms jaunoms mamoms buvo labai sunku kalbėti apie savo ateitį: moterims buvo sunku patikėti tuo, jog jų situacija iš tikrųjų gali pasikeisti. Konsultantas turėjo motyvuoti jaunas mamas ir joms priminti, kad jos gali pasiekti užsibrėžtus tikslus. Austrijos partneris nurodė, jog jaunos mamos nenorėjo užrašyti savo atsakymų, nes bijojo suklysti, užrašyti ką nors netinkamo arba kompleksavo dėl prastos rašybos. Lietuvos partneris pridūrė, kad ši veikla buvo naudinga, tačiau kartais dalyvės nenorėdavo užrašyti savo atsakymų (todėl partneriai pasiūlė naudoti kitus metodus, pvz., piešimą).</p>	<p>Ispanijos partnerio nuomone, tai buvo naudingas metodas, kuris padėjo įkvėpti dalyvėms pasitikėjimo savimi bei suteikė joms galimybę sužinoti ir įsivaizduoti, ko jaunos moterys nori iš gyvenimo ir kokius veiksmus joms reikia atlikti norint pasiekti šiuos tikslus.</p> <p>Austrijos partneris teigė, jog atikus keletą patobulinimų šis metodas būtų tobulas.</p> <p>Bulgarijos partneris sutiko su tuo, kad ši veikla buvo labai naudinga: ji padėjo jaunoms mamoms įsivaizduoti teigiamus savo pastangų rezultatus bei įkvėpti joms pasitikėjimo savimi.</p> <p>Lietuvos partnerio nuomone, ši veikla turėtų būti kiek įmanoma tikroviškesnė, kad būtų galima nustatyti realius dalyvių tikslus.</p> <p>Italijos partneris pridūrė, jog šią užduotį galima atlikti su dalyvėmis, kurios yra priešiška nusiteikusios prieš „Symfos“ metodiką.</p>	<p>Austrijos partneris jaunoms mamoms pasiūlė užrašyti savo atsakymus ant didelio popieriaus lapo, o kitame lape nupiešti siluetą. Remiantis šiuo piešiniu, veikla „Mano ateitis“ buvo papildyta tokiais jaunų mamų klausimais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ką ateityje aš norėčiau veikti?; • Apie ką ateityje aš norėčiau galvoti?; • Ką ateityje aš norėčiau turėti savo širdyje?; • Kokių veiksmų aš noriu imtis ateityje? <p>Lietuvos partneris pakomentavo, jog šią veiklą galima vykdyti kartu su panašiomis veiklomis iš IO4 – BYMBE Orientavimo vadovo ir IO5 – BYMBE įgalinimo vadovo.</p> <p>Italijos partneris pareiškė, kad šios veiklos tikslą galima pasiekti į pagalbą pasitelkiant IO4 – BYMBE Orientavimo vadovo mokymo modulių užduotį nr. 13: „Poreikių ir situacijos išaiškinimas“ arba „Gyvenimo kelio žemėlapis.“</p>
Smurtas aplinkoje	<p>Austrijos partneriai pareiškė, jog vienai jaunai mamai buvo reikalinga</p>		

	<p>pagalba dėl smurto artimoje aplinkoje. Konsultantai kalbėjosi su jauna moterimi ir ją palaikė, taip pat jai buvo teikiamos konsultavimo tarnybų specialistų konsultacijos.</p> <p>Bulgarijos partneris paaiškino, kad jei Bulgarijoje ir būtų su smurtu artimoje aplinkoje susijusių situacijų, jaunos mamos nenorėtų apie jas pasakoti.</p>		
Krizės šeimoje	<p>Austrijos partneriai pareiškė, jog vienai jaunai mamai buvo reikalinga pagalba dėl prievartinių santykių. Konsultantai kalbėjosi su jauna moterimi ir ją palaikė, taip pat jai buvo teikiamos konsultavimo tarnybų specialistų konsultacijos. Jaunos moters šeima taip pat buvo įtraukta į šią krizinę situaciją, tačiau konsultantai nėra apmokyti, kaip reikia tinkamai elgtis tokiose situacijose, todėl jie suorganizavo pagalbą kitame projekte.</p>		
Psichologinės krizės	<p>Bulgarijos partneris patikslino, kad psichologinės krizės atveju socialiniai darbuotojai turi patarti jaunoms mamoms pasikonsultuoti su psichologu ir, jei įmanoma, teikti psichologines konsultacijas.</p>		
Bendri komentarai ir išvados	<p>Bulgarijos partneriai paaiškino, kad teikiant pagalbą jaunoms mamoms, jų šalies socialiniams</p>		

	<p>darbuotojams teko susidurti su įvairiomis situacijomis, pavyzdžiui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • su sunkumais, kurių kilo norint surinkti visus reikiamus dokumentus, kad jaunos mamos galėtų lankyti mokyklą; • su sunkumais užregistruoti jaunas mamas į mokyklą; • su sunkumais skatinant jauną mamą įtikinti savo vyrą imtis veiksmų ir nebegyventi išplėstinėje šeimoje (ir kreiptis dėl socialinio būsto). <p>Austrijos partneris teigė, jog konsultantai galėjo kalbėti apie šias problemas ir aprūpinti jaunas mamas priemonėmis, kurios padėtų šioms moterims būti atsargioms. Šiuo atveju konsultantai priėmė sprendimą kreiptis pagalbos į ekspertą.</p> <p>Mūsų atveju konsultantai nebuvo psichologai, todėl buvo sudėtinga rasti reikiamą pagalbą. Konsultantams, dirbantiems su jaunomis mamomis, buvo svarbu rasti geriausią sprendimą jaunoms moterims bei teikti integruotą paramą iš kito projekto.</p>		
--	--	--	--

PARAMA IEŠKANT DARBO

	<i>IŠŠŪKIAI</i>	<i>REKOMENDACIJOS</i>	<i>PATOBULINIMAI</i>
Darbo paieškos mokymas	Airijos partneris paaiškino, jog konsultantai dirbo su jaunomis mamomis, kad padėtų joms įgyti darbo		

paieškai reikalingų įgūdžių. Pirmiausia konsultantai dirbo su dalyvių gyvenimo aprašymais (CV): nors daugelis jaunų mamų jau turėjo gyvenimo aprašymus, juos reikėjo patobulinti. Jaunoms moterims patiko ši veikla, jos pasitikėjo konsultantais ir klausė jų patarimų, todėl konsultantai galėjo pabrėžti tuos jaunų mamų gyvenimo aspektus, kurių, dalyvių nuomone, nebuvo būtina įtraukti į CV, pavyzdžiui: biudžeto sudarymas, vaikų priežiūros paskirstymas, vaikų reikalų paskirstymas ir kt. Šie aspektai parodė, kad jaunos mamos turi gerus organizacinius įgūdžius, tačiau dalyvės pripažino, kad nemanė, jog šie įgūdžiai yra svarbūs. Daugelis jaunų mamų patvirtino, kad neturi motyvacinio laiško, nes intensyviai neieškojo darbo. Airijos partneris paskatino jaunas moteris parašyti motyvacinį laišką neturint darbo patirties, kad dalyvės galėtų kreiptis dėl darbo ir tokiu būdu turėtų galimybę įgyti patirties, kurios reikia norint gauti darbą. Konsultantai taip pat aptarė ir tai, jog kiekvienas motyvacinis laiškas ir gyvenimo aprašymas turėtų būti pakoreguoti taip, kad tiktų darbui, į kurį pretenduojama. Galiausiai Airijos partneriai surengė

	<p>pavyzdinius pokalbius dėl darbo, susijusius su keliomis skirtingomis pareigomis. Dalyvės teigė, jog joms patiko ši veikla, nes jos nedalyvavo tikrame pokalbyje dėl darbo ir neturėjo tokios patirties. Konsultantai stengėsi padaryti taip, kad situacija būtų kiek įmanoma tikroviškesnė, o jaunos moterys teigė, jog tai joms suteikė daugiau pasitikėjimo savimi. CV ir motyvaciniai laiškai buvo įtraukti į pokalbį dėl darbo, siekiant parodyti ryšį tarp prašymo ir pareigų.</p> <p>Austrijos partneris paaiškino, kad jaunos mamos susidūrė su situacija, kai turėjo dirbti kompiuteriu. Konsultantai manė, kad jaunoms moterims yra įprasta dirbti kompiuteriu, tačiau taip nebuvo. Specialistai dalyvėms parodė darbo kompiuteriu pagrindus ir padėjo jaunoms mamoms sukurti tinkamus el. pašto adresus, kad galėtų pradėti dalyvių darbo paieškos procesą.</p> <p>Lietuvos partneris teigė, jog dalyvėms buvo teikiamos konsultacijos apie tai, kaip parašyti CV ir motyvacinį laišką bei kaip pasiruošti pokalbiui dėl darbo.</p>		
<p>Užduotis „Gyvenimo aprašymas (CV)“</p>	<p>Ispanijos partneris paaiškino, kad dėl jaunų mamų švietimo ir mokymo stokos, IO6 – BYMBE Paramos vadove pateikti</p>	<p>Ispanijos partneris pasiūlė pritaikyti CV modelį, atsižvelgiant į jaunų mamų situaciją ir aplinkybes, kad nenukentėtų dalyvių</p>	<p>Ispanijos partneris pasiūlė pritaikyti CV modelį, atsižvelgiant į jaunų mamų situaciją ir aplinkybes. Austrijos konsultantai</p>

	<p>CV šablonai (Europass CV modelis) dalyvėms buvo per sudėtingi (per ilgi). Airijos partneris teigė, jog jaunos moterys neturėjo darbo patirties, todėl, atsižvelgiant į tai, buvo labai svarbu pabrėžti įgūdžius ir patirtį, kuriuos dalyvės turėjo kasdieniame gyvenime.</p> <p>Austrijos partneris nurodė, kad gyvenimo aprašymai buvo trumpi ir juose trūko laikotarpių.</p> <p>Italijos partneris paaiškino, jog jaunos mamos neturėjo pakankamai skaitmeninių įgūdžių, kad galėtų dirbti su naujuoju Europass CV šablonu, ir pridūrė, kad dauguma dalyvių savo namuose neturi galimybės prieiti prie kompiuterių, todėl joms reikėjo dirbti naudojantis išmaniaisiais telefonais.</p>	<p>pasitikėjimas savimi ir savigarba.</p> <p>Airijos partneriui buvo labai svarbu ugdyti jaunų mamų savivertę ir skatinti jas pagalvoti apie ilgalaikius tikslus baigus studijas.</p> <p>Austrijos partneris nurodė, kad labai jauno amžiaus motinoms, kurios neturi beveik jokios patirties arba išsilavinimo, Europass CV šablonas yra per sudėtingas (per ilgas). Tokiu atveju galima naudoti supaprastintas CV versijas.</p> <p>Lietuvos partneris teigė, jog reikėtų atsižvelgti į konkrečios šalies aspektus. Italijos partneris pateikė tokias rekomendacijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atspausdinti galutinę CV šablono versiją, kad jaunos mamos ją turėtų ir pradėtų ja naudotis; • išsiaiškinti dalyvių IT kompetencijos lygį prieš pradedant kursą, nes visų jaunų mamų IT kompetencijos lygis turėtų būti panašus; • jei dalyvės turi menkus IT įgūdžius, joms reikia teikti intensyvesnę individualią paramą. Tokiu atveju rekomenduojama formuoti mažesnę dalyvių grupę. • daugiau dėmesio skirti įgūdžiams, o ne išsilavinimui. 	<p>naudojo supaprastintas IO6 – BYMBE Paramos vadove pateikto CV šablono versijas.</p> <p>Lietuvos partneris pasidalino mintimis apie tai, kad individualių užsiėmimų metu kiekvienai dalyvei būtų gerai naudotis atskiru kompiuteriu.</p> <p>Italijos partneriai pasiūlė tokius patobulinimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dalyvės gali dirbti internetu, apsilankiusios interneto svetainėje https://europass.cedefop.europa.eu; • dalyvės gali pasirinkti įvairius CV formato variantus, įvertinti jų privalumus ir trūkumus ir pasirinkti tokį gyvenimo aprašymą, kuris geriausiai atskleistų jaunų mamų įgūdžius, stipriąsias puses ir patirtį.
<p>Užduotis „Motyvacinis laiškas“</p>	<p>Ispanijos partneris paaiškino, kad iš pradžių</p>	<p>Ispanijos partneris pasiūlė paskatinti jaunas mamas</p>	<p>Prieš pradedant vykdyti šią veiklą, Austrijos partneris</p>

	<p>dalyvėms buvo sunku išvardinti savo teigiamus darbinius įgūdžius, nes jos turėjo mažai/visai neturėjo darbo patirties bei manė, kad būtų neteisinga vardinti tik teigiamas savo charakterio savybes. Konsultantai turėjo padėti jaunoms mamoms viso proceso metu, stiprinti dalyvių savivertę ir joms vadovauti.</p> <p>Airijos partneriai pakomentavo, jog iššūkis, su kuriuo jie susidūrė, buvo toks, kad jaunos mamos pamatė, jog bendro pobūdžio motyvacinis laiškas joms neduoda jokių rezultatų. Nepaisant to, po to, kai konsultantas paaiškino ir patobulino motyvacinį laišką, dalyvės pradėjo suprasti jo prasmę.</p> <p>Pasak Austrijos partnerių, iššūkis jaunoms mamoms buvo išdrįsti pradėti rašyti motyvacinį laišką. Iš pradžių dalyvėms buvo sudėtinga sugalvoti, ką rašyti: jos jautė, kad nederą apie save rašyti tik teigiamų dalykų. Prireikė laiko, kol pavyko pasiekti, kad jaunos mamos išdrįstų save parodyti tokias, kokios yra iš tikrųjų su visomis savo kompetencijomis. Jaunos moterys netikėjo, kad jos iš tiesų gali turėti teigiamų sugebėjimų.</p> <p>Italijos partneris teigė, jog motyvaciniai laišakai dažniausiai nėra būtini darbuose, į kuriuos</p>	<p>ieškoti savyje teigiamų savybių, kurios galėtų joms padėti susirasti darbą, bei priminti dalyvėms, kad bendro pobūdžio motyvaciniai laišakai nėra sėkmingi.</p> <p>Airijos partneriai patvirtino, jog, jų manymu, motyvaciniai laišakai yra labai svarbi priemonė. Jaunoms mamos teigė, jog joms ši priemonė būtų naudinga, jei ji būtų pritaikyta atsižvelgiant į darbo, į kurį dalyvės pretenduoja, reikalavimus. Prieš pradėdant vykdyti šią veiklą, Austrijos partneris rekomendavo aptarti dalyvių kompetencijas. Jaunos mamos turėtų turėti žinių apie tai, kaip panaudoti ir susisteminti savo kompetencijas. Jaunos mamos turėtų didžiuotis tuo, ką rašo, ir tikėti, kad tai, ką jos rašo, yra tiesa. Šiuo atveju konsultantai vykdė su emociniu intelektu susijusias veiklas.</p> <p>Lietuvos partneris paaiškino, kad, jei reikia, motyvaciniame laiške galima pateikti daugiau informacijos – taip pagerėtų motyvacinio laiško kokybė.</p> <p>Italijos partneris pabrėžė, jog prieš pradėdamas vykdyti šią veiklą, fasilitatorius privalo patikrinti pagrindinius dalyvių įgūdžius (tokius kaip skaitymas ir rašymas), nes visų dalyvių</p>	<p>pasiūlė išsiaiškinti, kokios yra jaunų mamų kompetencijos, ko dalyvės iš tikrųjų nori ir ką sugeba. Italijos partneris pridūrė, kad dalyvės gali dirbti internetu, apsilankiusios interneto svetainėje https://europass.cedefop.europa.eu</p>
--	--	---	---

	<p>paprastai kandidatuoja jaunos mamos, todėl ši veikla dalyvėms gali būti neįdomi.</p>	<p>kompetencijų lygis turi būti panašus.</p>	
<p>Užduotis „Pokalbis dėl darbo“</p>	<p>Ispanijos partneris nurodė, kad ši veikla buvo smagi. Jaunoms mamoms pavyko atsipalaiduoti ir pamiršti nerimą, todėl jos gerai praleido laiką. Airijos partneriai paaiškino, jog didžiausias iššūkis jiems buvo jaunų mamų nervingumas, todėl patarimai dėl motyvacinio pokalbio, pateikti IO3 – Metodų, skirtų motyvuoti niekur nedirbančias ir nesimokančias (NEET) jaunas mamas, rinkinyje bei patarimai, pateikti IO5 – BYMBE Įgalinimo vadove, buvo labai svarbūs norint nukreipti dalyvės reikiama linkme. Austrijos partneris pakomentavo, jog buvo smagu vykdyti šią veiklą.</p>	<p>Ispanijos partneris paaiškino, kad iš pradžių reikėjo jaunoms mamoms paaiškinti kai kuriuos su pokalbiu dėl darbo susijusius formalumus ir bendrą tvarką, nes dauguma dalyvių anksčiau niekada nedalyvavo pokalbyje dėl darbo. Ispanijos partneris taip pat pasiūlė pasirūpinti, kad jaunos moterys jaustųsi patogiai: sukurti linksmą ir atpalaiduojančią aplinką, kurioje dalyvės nesijaustų taip, lyg yra teisiamos ir kritikuojamos, ir ši veikla bus tikrai sėkminga. Airijos partneris paaiškino, jog jaunos mamos iki šiol nedalyvavo darbo rinkoje, todėl nežinojo, kaip vyksta pokalbis dėl darbo. Ši veikla suteikė dalyvėms galimybę įgyti pirmąją pokalbio dėl darbo patirtį. Apmokyti konsultantai žinojo, kad ankstesniuose IO galima rasti kitų reikalingų priemonių, todėl ši informacija jiems padėjo nustatyti ir spręsti iškilusias problemas. Lietuvos partneris teigė, jog esant poreikiui galima pateikti daugiau informacijos.</p>	<p>Ispanijos partneris pasiūlė pokalbį dėl darbo pritaikyti pagal jaunų mamų situaciją, nes galbūt daugelis šių jaunų moterų anksčiau niekada nedalyvavo pokalbyje dėl darbo arba galbūt galvoja, kad yra netinkamos kažkokiam darbui. Italijos partneris pakomentavo, jog šią veiklą taip pat galima naudoti individualių užsiėmimų metu.</p>
<p>Užduotis „Profiliai socialiniuose tinkluose“</p>	<p>Ispanijoje vykusių pilotinių mokymų metu konsultantai dalyvėms padėjo sukurti profilius socialiniuose tinkluose</p>		

	<p>(skirtus darbo paieškai). Be to, specialistai jaunoms mamoms taip pat padėjo sukurti naujas el. pašto dėžutes, nes vienos dalyvės jų apskritai neturėjo, o kitos buvo pamiršusios savo elektroninio pašto adresą arba slaptažodį.</p> <p>Austrijos konsultantai jaunoms mamoms padėjo sukurti naują el. pašto adresą ir tokiu būdu dalyvės, padedant specialistams, galėjo susikurti paskyras socialiniame tinkle „Facebook“ ir turėjo galimybę kartu su konsultantais jas peržiūrėti.</p>		
Užduotis „Mano profilis“	<p>Ispanijos partneris pakomentavo, jog daugelis jaunų mamų neturėjo savo el. pašto dėžutės, todėl pirmiausia konsultantai turėjo dalyvėms padėti ją susikurti.</p> <p>Lietuvos partneris mano, kad vykdyti šią veiklą gali būti sudėtinga dėl anglų kalbos.</p> <p>Italijos partneris teigė, jog Italijoje socialinis tinklas „LinkedIn“ nėra naudojamas ieškant darbo (išskyrus aukšto lygio profilius).</p>	<p>Italijos partneris pabrėžė, jog prieš pradėdami vykdyti šią veiklą, fasilitatoriai turi išsiaiškinti dalyvių skaitmeninių įgūdžių lygį, nes visų jaunų mamų IT kompetencijos lygis turėtų būti panašus. Jei dalyvės turi menkus IT įgūdžius, joms reikia teikti intensyvesnę individualią paramą. Tokiu atveju rekomenduojama formuoti mažesnę dalyvių grupę.</p>	<p>Ispanijoje vykusių pilotinių mokymų metu konsultantas nusprendė sukurti vieną „LinkedIn“ profilį visai dalyvių grupei, nes taip buvo lengviau (daug laiko atėmė el. pašto dėžučių kūrimas jaunoms mamoms bei užduoties paaiškinimas). Socialinio tinklo „LinkedIn“ profilį dalyvės ir jų fasilitatorius kūrė kartu, o po to visi kartu jį aptarė. Konsultantas jaunoms mamoms davė naudingų patarimų.</p>
Užduotis „Paieška apie save“	<p>Italijos partneris nurodė, kad šios veiklos metu jaunoms mamoms nebuvo lengva atsidurti potencialių darbdavių vietoje. Daugelis dalyvių teigė, jog joms būtų nejauku ir nenorėjo, kad potencialūs darbdaviai internete apie jas rastų nerimą keliančią</p>	<p>Italijos partneris pabrėžė, jog prieš pradėdami vykdyti šią veiklą, fasilitatoriai turi išsiaiškinti dalyvių skaitmeninių įgūdžių lygį, nes visų jaunų mamų IT kompetencijos lygis turėtų būti panašus. Jei dalyvės turi menkus IT įgūdžius, joms reikia teikti</p>	

	arba neprofesionalią informaciją: jaunos mamos mano, kad tokia informacija nėra įdarbinančio asmens reikalas.	intensyvesnę individualią paramą. Tokiu atveju rekomenduojama formuoti mažesnę dalyvių grupę.	
Užduotis „Kiti įdarbinimo tinklai“	Austrijos partneris paaiškino, kad vykdydami šią veiklą, konsultantai labai padėjo jaunoms mamoms: jie parodė dalyvėms, kur ir kaip reikia ieškoti darbo. Pagrindinį dėmesį konsultantai skyrė jaunų mamų profesiniam mokymui, todėl dalyvėms buvo teikiama pagalba ieškant tinkamos profesinio mokymo įstaigos, kurioje jaunos mamos galėtų mokytis.		
Užduotis „Vaizdo įrašo kūrimas kartu“	Italijos partneris nurodė, jog Italijoje vaizdo įrašai nėra būtina priemonė ieškant darbo, išskyrus tas profesines sritis, kuriose yra reikalingi geri bendravimo įgūdžiai. Daugelis jaunų mamų prieš kamerą nesijautė laisvai.	Italijos partneris pabrėžė, jog prieš pradėdami vykdyti šią veiklą, fasilitatoriai turi išsiaiškinti dalyvių skaitmeninių įgūdžių lygį, nes visų jaunų mamų IT kompetencijos lygis turėtų būti panašus. Jei dalyvės turi menkus IT įgūdžius, joms reikia teikti intensyvesnę individualią paramą. Tokiu atveju rekomenduojama formuoti mažesnę dalyvių grupę.	
Užduotis „Vizualus istorijos pasakojimas“	Italijos partneris teigė, jog daugelis jaunų mamų prieš kamerą nesijautė laisvai.	Italijos partneris pabrėžė, jog prieš pradėdami vykdyti šią veiklą, fasilitatoriai turi išsiaiškinti dalyvių skaitmeninių įgūdžių lygį, nes visų jaunų mamų IT kompetencijos lygis turėtų būti panašus. Jei dalyvės turi menkus IT įgūdžius, joms reikia teikti intensyvesnę individualią	

		paramą. Tokiu atveju rekomenduojama formuoti mažesnę dalyvių grupę.	
--	--	---	--

KITOS UŽDUOTYS/METODAI			
	IŠŠŪKIAI	REKOMENDACIJOS	PATOBULINIMAI
Užduotis „Pasitikėjimo savimi stiprinimas“		Lietuvos partneris patvirtino, kad tai yra labai gera veikla, padedanti atskleisti asmens požiūrį į save ir savo sugebėjimus.	Lietuvos partneris teigė, jog būtų naudinga susieti šią veiklą su profesine veikla. Be to, dalyvėms tai taip pat atrodo įdomu. Italijos partneris pasiūlė šią veiklą sujungti su šiomis veiklomis iš IO5 – „BYMBE Įgalinimo vadovo“: veikla 1.9. „Pasitikėjimo savimi koliažas“, veikla 1.10. „Kokia tavo nuomonė apie save?“ bei veikla 1.11. „Jaustis galingu ir pasitikinčiu savimi.“
Užduotis „Kaip galite pakeisti savo gyvenimą?“	Lietuvos partneris teigė, jog kai kuriais atvejais siūloma situacija gali atrodyti per daug neigiama.	Lietuvos partneris rekomendavo pateikti dalyvėms teigiamas situacijas, pavyzdžiui: „Įsivaizduokite, kad galite pasiekti viską, ko norite. Kas tai būtų? Kaip tokiu atveju gyventumėte?“	Lietuvos partneris teigė, jog būtų naudinga užsiimti šia veikla individualių užsiėmimų metu. Italijos partneris pasiūlė sujungti šią veiklą su veiklomis iš IO5 – „BYMBE Įgalinimo vadovo.“
Užduotis „Emocinis intelektas“		Lietuvos partneris rekomendavo rengti teorinius pristatymus ir įvertinti emocinio intelekto aspektus bei norą tobulinti kai kuriuos iš šių aspektų.	Lietuvos partneris pasiūlė užsiimti šia veikla individualių užsiėmimų metu. Italijos partneris pasiūlė sujungti šią veiklą su kitomis veiklomis apie emocinį intelektą iš IO5 – „BYMBE Įgalinimo vadovo.“

3.3. Išvados

3.3.1. PROJEKTO PARTNERIS IŠ AUSTRIJOS

Austrijos konsultantai minėjo, kad buvo sudėtinga, kai jaunos motinos turėjo užrašyti savo atsakymus užsiėmimų metu. Ilgai užtruko, siekiant skatinti dalyves jaustis gerai susiduriant su klaidomis ir pripažinti, kad klaidas galima

taisyti be pasekmių. Austrijos konsultantams buvo svarbus momentas tai pripažinti, ypač bendraujant su jaunomis motinomis ir jų vaikais. Be to, ką galima pasiekti palaikant jas krizių metu naudojant įvairius metodus? BYMBE Paramos vadovą galima pritaikyti atsižvelgiant į įvairius iškilusius jaunų motinų poreikius, todėl jis yra tinkamas įrankis darbui su jomis.

3.3.2. PROJEKTO PARTNERIS IŠ BULGARIJOS

Apskritai iš socialinių darbuotojų, įgyvendinančių šią veiklą su jaunomis motinomis, atsiliepimai apie BYMBE Paramos vadovą buvo labai teigiami. Ypač, jų manymu, tai buvo nuoseklus IO4 - BYMBE Orientavimo vadovo ir IO5 - BYMBE Įgalinimo vadovo tikslų siekimas ir sustiprino jų rezultatus.

3.3.3. PROJEKTO PARTNERIS IŠ AIRIJOS

Airijos konsultantams IO6 - BYMBE Paramos vadovo įgyvendinimas buvo labai sėkmingas ir praktiškas. Jų manymu, pasiūlytos priemonės atitiko tai, ko prireikia mokant ir siekiant padėti dalyviams integruotis į darbo rinką. Jaunos motinos įvertino paramą ir pripažino, kad užduotys buvo naudingos.

Apmokyti Airijos konsultantai dirbo su jaunomis motinomis siekiant padėti joms integruotis į darbo rinką. Užsiėmimai truko dvi savaites, laikas buvo pasirinktas atsižvelgiant į motinų poreikius.

3.3.4. PROJEKTO PARTNERIS IŠ ITALIJOS

IO6 Paramos vadovo veikla buvo integruota į jaunoms motinoms siūlomą konsultavimo ir palaikymo procesą, kartu su veiklomis iš IO4 - BYMBE Orientavimo vadovo ir IO5 - BYMBE Įgalinimo vadovo. Nepaisant trijuose BYMBE vadovuose esančių struktūros skirtumų, šias metodikas yra lengva integruoti. Visos metodikos padėjo konsultantams atlipti į skirtingus jaunų motinų poreikius ir skirtingas situacijas: metodikose specialistams pateiktos įvairios užduotys, iš kurių jie galėjo pasirinkti tas, kurios geriau atitiko motinų, su kuriomis jie dirbo, aplinkybes ir turimus įgūdžius.

Jų nuomone, BYMBE išteklių lankstumą taip pat lemia galimybė naudoti BYMBE programas dalimis ir sukuriant naują, pritaikant pasirinktas iš BYMBE išteklių (ar jų dalies), keičiant veiklą tvarką ar net integruojant jas vienas į kitas. Tai gali būti ypač įdomu organizacijoms, kurių mokymo programose numatyta privaloma veikla, tokioms kaip nacionalinės tarnybos, arba organizacijoms, kurios nori laikytis požiūrio, esančio jų kompetencijos dalimi, ir sėkmingai pritraukia dalyvius bei leidžia dirbti prasmingai ir produktyviai. Konsultantai pabrėžė, kad tai taip pat leido patenkinti įvairius dalyvių poreikius.

3.3.5. PROJEKTO PARTNERIS IŠ LIETUVOS

Partneris iš Lietuvos pabrėžė, kad metodika (mokomoji medžiaga), pateikta IO6 - BYMBE Paramos vadove, yra aktuali ir gerai susieta su ankstesniais rezultatais. Tai papildė ankstesnes veiklas ir suteikė galimybę naudotis metodais, pasirenkant juos pagal dalyvių poreikius. Taip pat metodikoje pateikta keletas naujų svarbių aspektų.

3.3.6. PROJEKTO PARTNERIS IŠ IŠPANIJOS

Ispanijos partneris paminėjo, kad tiek specialistams, tiek jaunoms motinoms patiko IO6 - BYMBE Paramos vadovo veiklą įgyvendinimas, kurios, jų manymu, tai buvo praktiškos ir naudingos jų ateičiai. Konsultantai susidūrė su kai kuriais iššūkiais, tokiais kaip kai kurių dalyvių nepasitikėjimas savimi ar stresinės situacijos, kilusios dėl jų asmeninio gyvenimo, tačiau jie dirbo kartu, kad įveiktų sunkias akimirkas.

BYMBE
Bringing Young Mothers back to education

www.bymbe.eu

www.facebook.com/bymbe.eu

БИМЕК

cesie
the world is only one creature

EXCHANGE HOUSE IRELAND
National Travellers Service

**frauen im
brennpunkt**

MAGENTA

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.